

sproglige Underjøgelfer, faa utilfredsstillende er det at bruge dem til retshistoriske, da han kun meget sjældent giver Oplysning om andre Haandskrifters Læsemaader, og lige faa sjældent paapeger og giver Anvisning paa at rette de Feil, som de af ham benyttede Haandskrifter indeholde. I 1859 leverede Schlyter i sin Samling af svenske Love en Udgave af Skaanske Lov med Benyttelse af alle Haandskrifter, og om den end var et overmaade stort Fremskridt mod de tidligere Udgaver, faa vilde dog en ny Udgave af denne Lov fra dansk Side ikke være overflødig, naar den var fremgaaet af en Klassifikation af Haandskrifterne efter disses indbyrdes Slægtskab og en Burdering af de enkelte Klassers Betydning for Textkritiken, hvorpaa Schlyter ikke indlader sig.

Omfanget af en ny Udgave af vor ældste Lovgivning skulde i kronologisk Henseende strække sig til 1558, Begyndelsesaaret for den af mig paabegyndte Samling af Love og Forordninger. I stofflig Henseende skulde den omfatte alle Retskilder, som ere ældre end denne Samlings Begyndelse, og den vilde herefter naturlig falde i 6 Bind, nemlig:

1. Tydske Lov.
2. Baldemars og Eriks sjællandske Love.
3. Skaanske Lov med Andreas Sunessøns Bearbejdelse og Arbebogen.
4. Forordninger, Haandfæstninger, Rezesjer, Gaardsretter, Kirkelove.
5. Stadsretter og andre Kjøbstadslove, Gildeskraaer.
6. Katalog over Haandskrifterne, ordnede kronologisk med udførlige Beskrivelser og Aftryk af forskjellige Stykker, som ikke vilde kunne faae en Plads i de foregaaende Bind.

At samle Haandskriftbeskrivelserne i eet Bind anbefaler sig derved, at kun de færreste Haandskrifter indskrænke sig til at meddele eet Lovstykke; de fleste indeholde flere og mange indeholde et meget stort Antal. At sprede Haandskriftbeskrivelserne rundt om i de forskjellige Bind, efter som det paagældende Haandskrift nævnes først i det ene eller andet Bind, saaledes som Schlyter har gjort det, fører til uendelige Gjentagelser og vanskeliggjør i høi Grad Oversigten over det samlede Haandskriftmateriale, medens et samlet Katalog kunde forsynes med Lovregistre, hvorved Oversigten vilde blive let. Selvfølgelig skulde det Fornødne om de enkelte Lovstykkers Dexter meddeles i det Bind, i hvilket Loven udgives, ligesom dette skulde forsynes med de Haandskriftsbildninger, der vilde udtræves til Illustrationen af de enkelte Texters indbyrdes Aldersforhold.

Med Hensyn til Planen i sin Almindelighed maa endnu bemærkes, at faa vidt muligt alle Haandskrifter til den enkelte Lov skulde underjøgelses, og deres Betydning efter Alder og Slægtskab med Hensyn til at udfinde den bedst mulige Læsemaade paa det enkelte Sted blandt de mange afvigende, som findes, bestemmes. En Indledning, som gjør Rede herfor, og for hvad der ellers kan oplyses om Lovens Oprindelse, Kilder, Formaal og øvrige Historie, skulde gaa forud for Aftrykket af hver enkelt Lov, som faa skulde ledsages af det nødvendige Apparat af Henvisninger og Varianten.

Af de forberedende Arbejder, som maa udføres, inden der kan tages fat paa den endelige Redaktion af Manuskriptet, har jeg under Rejser i Aarene 1878, 1881 og 1885 optaget et fuldstændigt Katalog over Lovhaandskrifterne i det tgl. Bibliotek og Rigsarkivet i Stockholm, Universitetsbibliothekene i Upsala, Lund og Kristiania, det Reichmannske Bibliothek i Kristiania, Bergens Museum, det Trondhjemske Videnskabs Selskabs Bibliothek, Linköpings Stiftsbibliothek og det hertugelige Bibliotek i Wolfenbüttel, i Alt over 102 Haandskrifter. Blandt disse Samlinger er den i det tgl. Bibliothek i Stockholm den vigtigste, da den er den største (i Alt 85) og indeholder en stor Del gamle Haandskrifter. Jeg har derfor nærmere givet mig af med disse og søgt at bestemme Slægtskabet mellem de der opbevarede Haandskrifter for Tydske Lov, Baldemars sjællandske Lov og Eriks sjællandske Lov, som ere ældre end Aar 1500, sammen med de allerede trykte Københavnske og andre Haandskrifter. Det er lykkedes mig herved at finde Støttestykker for en Deling af Haandskrifterne af Tydske Lov og Baldemars sjællandske Lov hver for sig i to Klasser, og da min Underjøgelse har omfattet de ældste og de fleste af de ældre Haandskrifter af disse Love, tør jeg tro, at min Klassifikation ogsaa vil vise sig holdbar, naar den prøves paa de endnu ikke underjögte yngre Haandskrifter. Derimod har jeg endnu ikke kunnet komme til noget Resultat for Eriks sjællandske Lovs Beskømmende. Dette saaledes af mig udførte Arbejde har efter min Beregning krævet noget over 600